

IZTOK TOMAZIN, ZDRAVNIK, GORSKI REŠEVALEC, LETALEC, ALPINIST

Gore so mu bile razodetje

Z veseljem je kršil državne meje – Nobena stvar poleg medicine ga ni tako prevzela kot gore – Meje ga izzivajo

Katja Petrovec

Iztok Tomazin je v prvi vrsti zdravnik, zdravnik družinske in urgentne medicine, in kot takega ga poznajo številni tržiški sokrajani pod Karavankami, kjer se je rodil in živi vsa ta leta. Razen ko je na poti, in na poti je veliko in po vsem svetu. In ko je študiral medicino v Ljubljani, a to je bilo že davno. »Moral bi biti že v pokoju,« odvrne in se ob tem malce nasmeje. Pri svojih 62 letih je dejaven na toliko področjih, da se sliši pokoj malodane smešno.

Že dvajset let je direktor tržiškega zdravstvenega doma in tudi to je služba za celega človeka, tako kot služba družinskega zdravnika, priznava. Zagotovo je naš najbolj izkušen zdravnik gorske in helikopterske reševalne službe, gorski reševalec je od leta 1977, več kot 20 let pa je imel status vrhunškega športnika v alpinizmu. V alpinistični odsek se je vpisal pri 14 letih in bil leto kasneje že sprejet med alpiniste, najbrž zaradi svoje aktivnosti ali hiperaktivnosti, pripomni. Domače Karavanke je preplezal in prehodil po dolgem in počez, stal je na petih osemtisočakah, smučal z nekaterih najvišjih vrhov sveta, leta 1995 pa z Markom Čarom presmučal severno steno Gašerbruma 1 in to je bil v svetovnem merilu najtežji smučarski spust z vrha kakega osemtisočaka.

Letenje se mu zdi izjemno lepa vrsta gibanja. Posvetil se mu je z vsem telesom in duhom, bil državni prvak in rekorder v zmajarstvu in jadralnem padalstvu ter opravil prve slovenske polete v Himalaji. Še

vedno leti z jadralnimi padali, zadnja leta pa se intenzivno ukvarja tudi z BASE-skoki. Svojih močnih doživetij v gorah, zraku, na poteh in intervencijah ne deli po družbenih omrežjih, tam ga boste zaman iskali, kolektivni narcisizem se mu upira. Veliko raje zaspi pod zvezdami, nekje v Karavankah, predvsem pozimi. Kar doživlja, je potem njegovo.

Do sedaj je napisal devet knjig, v zadnji **Na meji** je opisal predvsem tihotapske zgodbe iz časa bivše Jugoslavije. »Pisanje je res moja ne v celoti izživeta strast,« pravi. Nihal je med študijem medicine in primerjalne književnosti, a se je odločil za prvo. »Bila je pravilna odločitev,« iskreno potrdi danes. Toda pisanje ... Še toliko ima povedati, kakšnih deset knjig ima v glavi. »Tolažim se, da bom imel v pokoju več časa za pisanje,« verjame.

Kaj je definiralo vaše udejstvovanje v gorah?

»Gore so mi bile razodetje, sanjski kraj od vsega začetka, kraj, kjer sem želel početi čim več stvari ali pa preprosto samo biti tam. Nobena druga stvar, razen kasneje medicina, me ni toliko zanimala. Gore mi niso bile le ena od prostočasnih dejavnosti ali zabava, nekaj parcialnega. To je bil in je moj svet, kjer se počutim najbolj doma.«

V zadnji knjigi **Na meji poudarjate dve plati meje, ena je fizična, druga simbolična. Kako se prepletata?**

»To je knjiga o mejah na splošno, tihotapljenje je le ena od vsebin te knjige. Ves čas se sprehajam med

dvema vrstama meja, formalnimi oziroma državnimi mejami, ki sem jih z veseljem kršil. Glavna razloga sta bila želja po neomejenem gibanju v mojih domačih gorah in po plezanju na avstrijski strani, ki je plezalno bolj zanimiva, ter tihotapljenje stvari, ki sem jih potreboval za svoje dejavnosti in jih v Jugoslaviji ni bilo mogoče kupiti ali pa so bile drage carine. Rdeča nit knjige, njen poudarek, pa so meje v glavi, iz katerih izvirajo vse druge meje.«

Vas te meje ovirajo, jih želite vseskozi preseči?

»Bolj bi rekel, da me izzivajo. V konkretnih situacijah, ko govorim o presežkih in konkretnih dejanjih, pride v poštev tudi preseganje, a predvsem so meje zanimivo področje raziskovanja.«

V času vaših alpinističnih začetkov je bilo še ogromno neraziskavana. Je bil to privilegij?

»Rodil sem se v času, ko so bila gorstva že odkrita, ne pa še vse smeri in tudi kakšna neodkrita stena se je našla. Želja po tistem prvobitnem raziskovanju je še vedno imela možnost realizacije. To je bil res privilegij, a glavni privilegij je, da znaš v času, ki ti je namenjen, čim več doživeti in raziskati ter to izkoristiti za svoj osebni razvoj. Danes je večina smeri in sten preplezanih in odkritih, a so izzivi drugi, ki pa se mi zdijo manj utemeljeni in zanimivi. Preplezati neko smer čim hitreje, postaviti hitrostne rekorde, povezovati ture, vedno se najde nekaj za ljudi, ki želijo odkrivati in presegati meje. A prave meje so vedno bile in bodo individualne, vsak ima svoje telesne in

duševne omejitve, ki jih lahko raziskuje in poskuša presegati. Te meje so glavni izziv za vsakega posameznika, njegova intimna zadeva. Le redki jih izpostavijo, čeprav zadnje čase vedno bolj v medijih ali na družbenih omrežjih, kjer pa je vprašanje, koliko gre za meje in koliko za fasado, za strežbo svojemu narcisizmu.«

Ste si predstavljali, da bi bili kdaj samo športnik?

»Ne, to me je spravljal kar malo v stisko. Ta športni del **alpinizma**, čeprav sem imel več kot dve desetletji status vrhunskega športnika, mi ni blizu. Športni moment mi je bil prevladujoč le v določenih obdobjih, ko sem treniral za himalajske odprave, sicer pa zame bistvene stvari v **alpinizmu** zelo presegajo te športne vidike. Bolj gre za doživetvene ali v druge sfere posegajoče elemente. Prav tako si ne predstavljam življenja, ki ga ne osmisliš s tem, da delaš nekaj za druge. Po tej strani mi je bila in mi je medicina najbolj blizu. A tudi drugi poklici so, ki jih izjemno cenim. Na primer učitelji, umetniki in mnogi drugi lahko zelo pozitivno vplivajo na ljudi, jim lajšajo, osmišljajo in bogatijo življenje, pomagajo pri razvoju.«

Vas je bilo veliko, ki ste takrat izživali meje, graničarje, odkrivali ste ne na drugi strani meje?

»Tega je bilo malo in med sabo se nismo o tem skoraj nič pogovarjali. Delovali smo zelo individualno, kar je razumljivo. Ne, ker si ne bi zaupali, nenazadnje smo bili **alpinistični** kolegi in prijatelji dostikrat navezani na isto vrh. Lahko pa bi kdo kdaj nehote izdal. Po podatkih, ki jih imam, na tak način, tako težkih in velikih stvari, ki sem jih nosil čez mejo jaz, v tako slabih razmerah, pozimi, ponoči, v slabem vremenu, drugi tega niso počeli. Z zavestnim iskanjem slabega

vremena in razmer, težkih prehodov, teme in drugih ovir sem precej zmanjšal možnost, da me dobijo, hkrati pa so mi bile take tihotapske ture še večji izziv. Rad imam slabo vreme v gorah, nevihte, če le nisem na preveč izpostavljenem kraju.«

Marsikdo gleda na tisti čas in sistem skozi rožnata očala, vi ves čas tudi omenjate, da vas je sistem omejeval. Ste verjeli, da boste danes svobodno potovali po svetu?

»S tem se nismo niti ukvarjali, ker ni bilo tako slabo, kot skušajo nekateri to danes prikazati. Po drugi strani pa tudi jugonostalgiki marsikdaj pretiravajo. Bile so neke konkretne omejitve, recimo te meje, a kot se vidi iz knjige, smo lahko te meje presegali z veliko angažiranostjo. Tudi sam imam nekaj nostalgije po tistih časih, ker je bilo marsikaj boljše kot danes. Kot zdravnik lahko rečem, da je bila socialna varnost večja kot danes, večja je bila tudi solidarnost, vzajemnost in povezanost med ljudmi. Danes imam občutek, da mnogi ne ločijo med osebno svobodo in sebičnostjo. Res pa je danes v tako imenovani demokraciji boljši standard, več si lahko privoščimo, vključno s potovanji, marsikaj je boljše. Tistim časom sem se prilagodil, kot se sedaj tem, in iz njih potegnil najboljše, kar se je dalo.«

Kje najdete čas za vse?

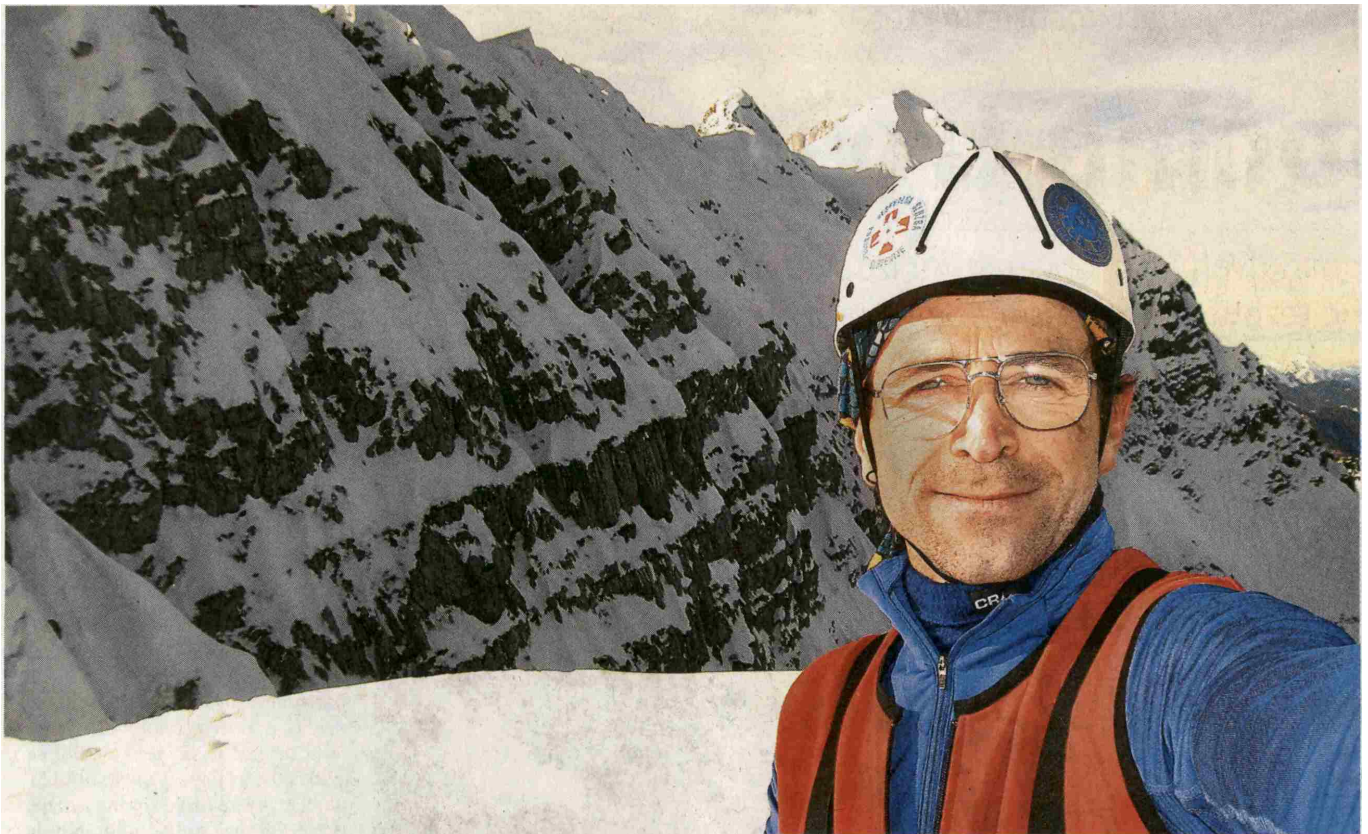
»Dobra organizacija pomaga, a dan ima še vedno le 24 ur in tudi spati je treba. Spanca mi vedno primanjkuje. Če pomislim, se kar malo zgrozim, da sem v svoji poklicni karieri blizu tri tisoč noči preživel v dežurstvih. To zagotovo ni dobro vplivalo na zdravje. Še vedno dežuram, resda manj kot včasih, a zaradi pomanjkanja zdravnikov dežuramo tudi starejši zdravniki, čeprav nam po zakonodaji ne bi bilo treba. S stresom in

izgorelostjo se ukvarjam tudi strokovno in deloma sem sam sebi tudi poskusni zajček.«

Vam je v posebno čast, da je dalajlama napisal predgovor vaši pesniški zbirki Iskanje Šambale?

»Tega sem bil zelo vesel, veliko mi je pomenilo, tudi zaradi mojega odnosa do Tibeta. Dobro polovico knjige sem moral za to prevesti v angleščino. V Tibetu sem bil doslej šestkrat. Že vizualno, če ga gledaš kot prostor, pokrajino, je izjemen, s prostranostjo, vtisom neskončnosti, in enostavnostjo, so le valoviti hribi, zgoraj modro nebo in na jugu orjaški zid Himalaje. Po drugi strani pa je to izjemno duhovna dežela. Če poznaš njihovo kulturo, religijo ali Tibetance kot posameznike, kako s tem živijo, je to nadgradnja vsega.« ■

»Ne predstavljam si življenja, ki ga ne osmisliš s tem, da delaš nekaj za druge. Po tej strani mi je bila in mi je medicina najbolj blizu. A tudi drugi poklici so, ki jih izjemno cenim. Na primer učitelji, umetniki in mnogi drugi lahko zelo pozitivno vplivajo na ljudi, jim lajšajo, osmišljajo in bogatijo življenje, pomagajo pri razvoju.«

Avtoportret Iztoka Tomazina na robu stene po zimskem prvenstvenem vzponu v severni steni Kladva v Košuti (Karavanke) / foto: osebni arhiv